

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Tót nemzeti egyház.

F. hó 3-án, mint alábbi levelünk jelenti, nagyszabású mozgalom indult meg Wilkesbarreban Északamerikában, mely dacára annak, hogy egy egész oceán választja el a mozgalom vezetőit Magyarországtól, nem lehet közömbös hazánkra, mert a bent jelzett fél millió tótot a felvidék szolgáltatta az Egyesült Államoknak, mely felvidéknek Nyitra és Trencsénmegye képezi jelentékeny részét. A mi fiaink azok, ami testvéreink azok, kiknek sorsa már azért is érdekel, mert érintkezésben vannak az ő hazában maradt testvéreikkel, családtagjaikkal, és nagyrészek csak ideiglenesen vendégszerpel ott, s hő vágya visszatérni a szülői rögöz.

De visszatér velök a gondolkozásmód is, az eszmék, melyeket ott magukba szívtak, és ezek kétszeresen magukra hívják a közfigyelmet. Még nem tudjuk, mit határoztak szept. 3. kongresszusukon, mert kabel-telegrammok nem állanak rendelkezésünkre, és csak az alábbi levél alapján vehetünk róla tudomást, mely angol nyelven megküldetett a magyarországi püspökökhöz.

Nem tudjuk, mennyiben való az alábbi levél, nincs-e benne célatosság,

mennyiben tárgyilagos. Kossalkó József, úgy tudjuk, a Magyarországból kivándorolt ruthének amerikai vikarius, bizonyos püspökhelynöki ranggal bír Magyarországból, minthogy Amerikában görög-katolikus püspök nincsen, tehát nem az Egyesült Államok püspökeinek, hanem az ő haza valamely püspökének megbízásából és jurisdicciójából működik ott.

Sőt ha nem csalódunk a magyar kormány anyagilag is támogatja. Éppen ez okból nem a legjobb viszony áll fenközte és az amerikai tótok latin szertartásu papjai között, mely az ottani lapok kevésbé fékezett és némely írónak kevésbé művelt irmodora szerint nem éppen épületes módon szokott kifejezésre jutni.

De hát álljon itt a levél:

Bridgeport, aug. 11. 1906.

A római katolikus tótok itteni pánszláv papjai között mozgalom van keletkezében, melynek célja egy tót nemzeti egyház megalapítása. Seranton és más egyházmegyéek pánszláv papjai f. évi július 13-án Oliphantban, Stas János, tót lelkész házában értekezletet tartottak és egyhangulag elhatározták, hogy szeptember 3-án Wilkesbarreban tót katolikus kongresszust, azaz egyetemes gyűlést tartanak, melyen az Egyesült Államokban és Kanadában élő összes tótok egybegyűlnek azon célból, hogy az így egybegyűlt összes tótoknak legyen alkalmuk hévvel és eréllyel tiltakozni az ő hazának (t. i. Magyarországnak)

verein. Az egylet világi vezetés, de egyházi ellenőrzés alatt áll. Vezetője Himmel Heinrich szab. állományú cs. és kir. ezredes, a szerencsétlen véget ért László főherceg egykori nevelője, déltiroli származású ember, a kibeni vérenek legjellegzetesebb sajátága, a mely vallásosság, magas fokú katonai erényekkel párosul. Az egyházi ellenőrzést az egylet működése felett a brixeni herceg-püspök és a magyar-osztrák birodalomnak Bécsben székelő szentföldi főbiztosa gyakorolja. Ez utóbbi jelenleg Lechner Melchior szent Ferenc-rendi atya.

Az egylet rendkívüli áldásos tevékenységet fejt ki. Eddig öt népes zárandoklatot, egyenkint 500 emberből állót, vezetett a Szentföldre, más ötöt pedig tanácsal és erkölcsi segítséggel támogatott. A dolog természetéből kifolyólag minden ilyen utazás alatt a vezetőség újabb és újabb tapasztalatokat szerzett, melyeket a legnagyobb előzékenységgel értékeszt a zárandokló közönség javára. A részvételi díjak bámulatosan olcsók. Az I. osztályon 440, a II. 400, a III. 300 korona. Ebben befoglaltatik a különvonat költsége Brixenből Triestbe és vissza, továbbá a hajójegy ára, beleértve a hajón való tíz napi ellátást, szabad utazás Jaffától Jeruzsálemig és vissza külön vonaton, teljes ellátás a Jeruzsálemben

és Amerika püspökei és érsekei ellen, a kik (a mellékletben idecsatolt újságcikkek szerint) zsarnokok, ragadozó farkasok, kik a tótokat nemesek nyelvöktől, de a hitöktől is megrabolják, azon hittől, melyet Cyrill és Method hirdetett és a melyet féltékenyen őriztek meg ősapáik.

Sőt szándékuk van tiltakozni maga a Szent- atya a római pápa ellen is, kinek látása — az említett újságcikkek szerint — agg kora folytán meggyöngült, s következőleg nem látja azokat a felháborító igazságtalanságokat, melyeket Amerika és az ő haza püspökei a tótokon elkövettek. És, hogy ezek a püspökök — az ő állításaik szerint — csalók, farizeusok, kicsapongók, élvhajhászok stb., akik nem lehetnek hivatva lelkileg vezetni a tótokat.

Ez hallatlan inzultus a kath. egyház hierarchiaja ellen. Ez nyílt lázadás az egyház ellen. Ez valóságos eretnekség, és az engedetlenségnek leghitványabb neme.

A herezisnek e hajtásait *egy csapásra* kell kiirtani, és mindazon pánszláv papokat, akik az oliphanti értekezleten részt vettek, vagy legalább is a vezéreiket azonnal fel kell függeszteni „ab officio et ordine”. és az ügy egyházi megvizsgálása után, ha bűnösöknek találtattak, — amint kétségkívül azok — kiközösítendők, és papi jellegüktől megfosztandók.

Itt nincs más mód, és ha ezt az óvszert nem használjuk, az eretnekség elharapózik az amerikai és kanadai 500,000 tót között, mint a prairie-k lángoló tűzveszedelme, mert a tót sajtó ezen „pánszláv” papok kezében van, és naponként közlik gyújtó, méreggel telt cikkeiket a katolikus hierarchia és az egyház feje, a római pápa ellen, úgy hogy a nép már nagyon fel van

való 8 napi tartózkodás alatt, a kocsik ára a palestinai kirándulásoknál, díjmentes podgyászszállítás és minden borra való-költség.

Ennek a feltűnő olcsóságnak a nyitja az utazás tömeges jellegében rejlik. Nagy sokaságot ma nap potom áron lehet szállítani, mert az utazás vezetősége jelentékeny árleengedést kap a vasuti és hajó társulatoktól, de főképen a szállók és zárandok-házak tulajdonosaitól. Svájcnak előkelő szállói például igen drágák, mégis, ha egész társaságok szállnak meg bennök, és ha egy-két hétre terjed a tartózkodás, személyenkint napi 5 frankért szívesen adnak úri ellátást.

Ilyenformán a brixeni egyletnek is minden olcsósága mellett is nem csak hogy nincs kára egy-egy ilyen zárandok-útból, hanem inkább nagyon szép haszna van. Ebből azonban magok a rendezők és vezetők egy árva fillért sem látnak, a tiszta haszon a legszigorúbb ellenőrzés mellett előre meghatározott jótékony celokra fordíttatik.

A jelen zárandokutra való felhívást az egylet még folyó évi januárban bocsátotta ki, de Magyarországra szét nem küldte. Általában némi önzés, vagy legalább kizárólagosság van a vezetőség eljárásában, a mennyiben a zárandokút előnyeiben csak a tiroliakat szeretné részesíteni.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Kelt a Középtengeren, aug. 17.

Ha az utazás általában a legnemesebb szórakozás és kedvtelés, akkor a zárandoklat a legnemesebb utazás.

De olyan utazásról van itt szó, melynek tanulás és világlátás a célja, és olyan zárandoklatról, melyet a vallásos kegyelet érzései hoztak létre, azok is irányítanak és vezetnek. Mert lehet utazni élvezet vágyból is, a nagy leleményességgel és fufanggal finomított élet javainak kihasználása végett, és lehet zárandokolni mulatagságvágyból is, a kirándulási hajlamoknak kielégítése céljából. De ez esetben az utazás nem üdülés, hanem kimerülés; a zárandoklat pedig nem vallási tény, hanem közönséges sport.

Elhagyva most már a további filozofálást, térjünk át a dolog érdemére.

* * *

A dél-tiroli Brixenben évek óta egy kitűnően szervezett egyesület működik, melynek célja nagy és tömegesen látogatott népzarándoklatokat vezetni Palesztinába, a keresztény világúdvösség bölcsőjéhez. Hivatalos címe: Palestina Pilger-

izgatva és a fanatizmus legfőbb fokáig fel van lázítva, s attól lehet tartani, hogy nincs messze az idő, midőn a nép elszakad a katolikus egyháztól.

Ezen mozgalom vezetői:

1) Furdek István, a lurdi Szűz Máriáról nevezett templom plébánosa, Clevelandban (Ohio) a *Jednota* című katolikus lap kiadója, mely az „Első katolikus tót egyesületnek” közlönye, mely egyesület több mint 28,000 tagot számlál.

2) Porubszky János, a Sz. Cyrill és Metód-ról elnevezett templom plébánosa Kingstonban (Scranton egyházmegye). Ő a szerzője ezen méreggel telített cikkeknek a hierarchia és egyház ellen.

3) Stas János, a Sz. Lélekről nevezett templom lelkésze Oliphantban, ki a „Független nemzeti egyház” nevű mozgalomnak pénztárnoka.

Végül megemlítem, hogy a mellékelt újságcikkek hiteles fordításáért jóátalok, és kész vagyok megjelenni az egyházi törvényszék előtt, bármikor és bárhol fog az megtartatni.

Továbbá van még a becsatolt cikkeken kívül számos más eretnek cikkem, melyeket vagy ezen heretikus papok, vagy az általuk felizgatott és félre vezetett népből irtak egyesek, melyeket jövőre fentartok, s kész vagyok azokat az egyházi bíróság elé terjeszteni.

Bridgeport Conn.

Kossalkó József,
a Sz. Jánosról nevezett
tót templom lelkésze.

A tót nemzeti egyház képtelenség, non sens. A katolikus egyház a világon elszórt összes hiveknek látható társasága, kik egy látható fő a római pápa alatt ugyanazon hitet vallják s ugyanazon szentségekkel élnek. — Itt nincs tót nemzeti egyház, nincs francia nemzeti egyház, nincs német nemzeti egyház, valamint magyar nemzeti egyház sincsen. XIV. Lajos próbált az ő gallikán püspökeivel francia nemzeti egyházat alapítani, de törekvése kudarcot vallott; Ronge német nemzeti egyház alapítására vállalkozott, s vállalkozása nem élte túl a 48 iki forradalmakat. Ami a *roi soleil*-nek nem sikerült, aki egész Európát dominálta, hogy fog az sikerülni Furdek Istvánnak, az ő szénbányákban dolgozó csákányos tót munkásaival?

Tegyük fel, hogy a panaszok, me-

Azert hónapokon át a program csak Tirolban hirdették, és csak ha már nyilvánvaló, hogy a résztvevők teljes száma a két Tirolból kinem telik, akkor azután más országokban is hangot adnak terveikről. Így történt, hogy nálunk a közönség csak júniusban értesült a zarándokladról, de akkor már az I. és II.-od osztályú helyek mind le voltak foglalva. E sorok írója mindazonáltal megkísérelte a jelentkezést, mire egy már korábban jelentkezett zarándoknak visszalépése folytán, a résztvevők közé felvétellett.

Az utazásra való előkészület elég gondot okoz. Eltekintve attól, hogy az egész utat alaposan át kell tanulmányozni, a felszerelés, a szükségesekek beszerzése körülményes és költséges. Némiképp megkönnyítette a vezetőség az előkészületet azáltal, hogy az egész társaság számára egyetemes útlevelet szerzett be. Ezzel tehát nem kellett törődni. Igen célszerű intézkedésnek bizonyult az is, hogy az utiprogramm már az utazás előtt a legapróbb részletekig megállapítottatott. Sőt odáig ment a vezetőség gondoskodása, hogy a résztvevők jegyzékét is, az állás megjelölésével összeállította és minden résztvevőnek megküldötte. Ebben a jegyzékben az utasok betűrendben és csoportokra osztva fordulnak elő, úgy hogy minden utas már előre tudhatta, kikkel lesz egy cso-

lyeket az amerikai tót nemzetiségi vezetők hangoztatnak, mind igazak volnának, vajjon szabad-e azért az egyház alkotmányához tartozó püspöki intézményt, sőt magát az egyház fejét alapjában megtámadni?

Olyan ez, mint ha valaki a ház fedelén keletkezett lyukat azáltal akarná kijavítani, hogy a ház falait ledönti, sőt alapjait is akarná kiforgatni. Vagy mi mást jelentenek a Kossalkó levelében hivatkozott újság cikkek, melyek már nem csak a magyar, de az amerikai püspöki kart is megtámadják. Az egyik, Porubszky által irt cikk pl. így hangzik:

„És itt Amerikában vannak püspökségek, hol csupán az angol (Irish) katolikusoknak vannak egyházmegyei szabályzataik, a melyek a tótkra egyáltalában nem vonatkoznak. És az igazat megvallva, e szabályzat egyáltalában nem szabályzat, hanem csupán titkos megegyezés a püspökök és papjaik között. A tót pap ki van szolgáltatva az illető püspök zsarnoksága és szeszélyének, noha a baltimorei zsinat másképp intézkedik. Némely püspök izgatja a népet papjai ellen, a papokat a nép ellen, s hogy a gonoszság teljes legyen, izgatják még a papokat is egymás ellen mondván: Ez részeges, amaz toivaj stb. — A püspökök örülnek, ha ez a három elem egymás hájába kap, ami egyáltalában nem válik előnyére és becsületére egyházunknak; sem nem emeli a tótok jó hírét. ha ezek a püspökök hangoztatják, hogy az ir katolikusok között sohasem fordulnak elő olyan zavargó jelenetek mint a tótok közt, akik tulajdonképpen idegenek“.

Tény, hogy ez egyenes lázítás a püspöki intézmény ellen, és már ebből is látható, hogy az amerikai tót nemzetiségi vezetők mennyire távolodnak el az igazságtól, midőn nem csupán az „ó hazának” püspökeit, hanem saját főpásztoraikat is vádolják, kik távol állván a mi nemzetiségi surlódásainktól, és felülemelkedve a mi torzsalkodásainkon, egy magasabb légkörben bizonyára igazságosan ítélik meg a viszonyokat. Sőt a szenvedélyektől elvakított Porubszkyak megtámadják magát a pápát e szavakkal: „És te őszfejú Roma, mily sebeket ejtesz te rajtunk küldöt-

portban, kikkel fog együtt lakni a hajón és Jeruzsálemben.

Az utat Triestig a társaság két csoportban tette meg. Az egyik, melyhez a zóm tartozik, augusztus 15-én delután külön vonaton indult el Brixenből és másnap reggel érkezett meg Triestbe. A másik, alig 50 emberből álló csoport, különféle helyekről már korábban jött Triestbe és a Brixenből érkezöket a hajón várta és fogadta. A magyarok, a kik mindössze 11-en vagyunk, az utóbbi csoportba tartoznak. Közülünk senki sem ment le Brixenbe, a nagy forróság úgy látszik elvette mindnyájunk kedvét egy ilyen hosszú vasuti utazástól, mely egyébiránt semmivel sem lett volna drágább, mint a Bécsből, vagy Budapestről kiinduló triesti út.

A két csoportnak a hajón való találkozása igen benső és szíves volt. Néhány perc alatt megismerkedtünk és elfoglaltuk hajófülkéinket, hogy elhelyezhessük podgyásunkat, mely ilyen hosszú tengeri úton majdnem olyan gondoskodást igényel, mint az egészség. Mert egészen más az, tengeren utazni, és más szárazföldön. Itt, ha akár az egész podgyásunkat elveszítjük is, könnyen pótolhatjuk, de a hajón legfeljebb tejet, kávé, sört, bort vehet az ember, de zsebkendőt, cipőt, felöltőt nem. Innét van, hogy a hajón utazó kö-

teid, a püspökök által!!! Magas korod elhomályosítja látásodat, és következőleg nem veszed észre, hogy ők (a püspökök) tulajdonképpen ellened szövetszerek, és rettentő módon visszaélnak a hatalommal, melyet te rájuk ruháztál. *Dobd el magadtól e súlyos terhet, mely megbénítja lépéseidet, és légy a nemzeteknek képviselője, s az emberiség felszabadítója, különben szabadulásunkat a LABAN-nál fogjuk keresni.*

Tény, hogy ez egyenes felhívás az elszakadásra, reméljük azonban, hogy az amerikai tót katolikusok mégis észökre tértek, és a szenvedélyességtől elvakított vezetők lázító hangjaira nem hallgatnak, mert a tervezett „tót nemzeti egyház” az előre bocsátottak után lehet ugyan tót nemzeti, de nem lehet egyház. Már pedig ettől talán visszariadnak azok, akik nemcsak tótok, de egy kicsit még katolikusok is.

Azon szervei összeköttetésnél fogva, melylyel az amerikai tótok a mieinkkel összekapcsolva vannak, szükségesnek véltük e körülményre felhívni a közfigyelmet.

Fényes katonai ünnep Nyitrán.

Szept. 2-án ragyogó napfényben folyt le a nyitrai honvéd-ujoncok feleskesése a sátorábródban lejtőjén. Mintegy 1200 ember vonult fel parádében s helyezkedett el a Sz. Márton kápolna előtt enyhén ereszkedő lejtőn. A tisztikar és legénység tölgyfa-levelt viselt a sapkáján, hogy a nem katonák is lássák, hogy ünnepe van a honvédségnek. Az isteni tiszteletet az ősrégi Sz. Márton kápolnában Glósz Lipót sz. Ferenc rendi házfőnök tartotta. A gallyakkal és bokréttákkal díszített kisdied Isten házában a tisztikar foglalt helyet Czech József, Schultheiss Emil és Miháicsics György ezredes urakkal az élén. Saját-szerű látványt nyújtott az az 1200 puskás ajtatoskodó, amint hosszú frontban állottak a kápolnával szemközt.

Az isteni tisztelet főbb részeinél csengő trombita harsogás hallatszott kívülről, s utána sortűz, melyet a kápolna boltozata valóságos ágyúdörgéssé változtatott át. Azt hittem első pillanat-

zönség podgyásának a keresésénél epp oly ideges, mint a mily óvatos annak elhelyezésénél.

Két óra hosszat tartott, a míg az 500 tagból álló zarándokserg igazoló jegyét láttamoztatta és elhelyezkedett. Reggeli 9 órát ütött a triesti öreg vártemplom, a tiszteletre méltó S. Giusto órája, mikor az első kürtész felharsant a Tirolián. „Tirolia”, ez a zarándokhajónk neve, tulajdonképpen Tirolnak van kereszelve, de a zarándokok becézgetve Tiroliának nevezik, mert így szebben hangzik. Mi is állandóan így fogjuk nevezni, hogy ezzel is a zarándok társainkkal való közönségnek kifejezést adjunk.

A Tirolia az osztrák Lloydnak egyik legnagyobb, legszebb és legkényelmesebb hajója. Úrtartalma 8700 tonna, tehát a nagy oceanjárók sorában foglal helyet. Három osztálya van, s az elsőre 43, a másodikra 107, a harmadikra 350 utast képes felvenni. Konyhájának, kamaráinak, bor- és sörpincéinek a berendezése mintaszerű. A hajó előrészenek alsó tagozatában istállók vannak, melyekben a vágásra való marhát tartják. Mindennap vágnak, de ez csak a szükségletnek egy részét fedezi. Fejős teheneket is visz a hajó, s így mindennap van friss tej és vaj. Az élelmezésről tehát jól gondoskodtak, csak friss vizet nem tudnak előteremteni. Hiába hűtik jégoszlopok

ban, hogy a mennyezet leszakad. Szent mise után P. Glósz fehér alában kivonult a gyepen felállított emelvényhez és szép beszédet mondott az eskü jelentőségéről magyar és tót nyelven.

Feledhetetlen látványt nyújtott ez a festői sceneria, minőt talán csakis Nyitrán lehet észlelni. Mélyen a kék egyenruhás legénység mögött a bujazöld rétség, s e fölött emelkedik háttérben Nyitraváros az ő számos tornyával, szürkés házaival. Ezerszer szemlélője voltam e látványnak, mindig szép, mindig vonzó, mindig páratlan és mégis soha sem volt megkapóbb, mint mikor a zöld gyepek közepén a tiszta fehérbe öltözött papot láttam, amint szólott a legénységhez. Eszembe jutottak a druida papok, kik ugyan itt tarthatták isteni tisztelőket a kelták idejében. Hiszen a dombon látható, s köralakban elhelyezett sziklatuskók, az ugynevezett kővé vált báránycsoporsók, a hagyomány szerint kelta oltármaradványok.

A szónok szava a két hosszú szárny végére alig jutott el. Csak szócsövön lehetett volna azoknak szónokolni.

Ezután Schultheiss Emil ezredes szólt a legénységhez lóhátról. Most hallottam életemben először szónokolni nyeregéből. A szószék kapálózott, rugdalózott Schultheiss úr alatt, míg ő maga kivont karddal gesztikulált. Mintha Jellasics bán zágrábi szobrát látnám magam előtt megelevenedni!

A derűs napsugárban meg-meg villogó szabalya versenyt csillámlott a szónok eszméivel, melyeket a hallgatóságához mérten egyszerű szavakban iparkodott kifejezni. Igazi arany szemek, acél foglalatban. A beszédet röviden tótul tolmácsolta Hunyady Imre százados ugyancsak lóhátról. Erre Sille hadnagy felolvasta az eskü magyar szövegét, melyet levett sapkával fehangon ismételt a legénység; majd a tótok esküje következett, melyet Schneider hadnagy olvasott fel. A tótok körülbelül kétszer annyian lehettek, mint a magyarok, míg a németek alig tizen voltak, kiknek eskümintáját Will hadnagy olvasta fel.

A felesketés után *Czech József*, dandárparancsnok lépett az emelvényre. E pillanatban a tűző napon a második sorban összerogyott egy honvéd. A dandárnok úrnak éppen kapóra jött e jelenet, s egyenesen abból kiindulva rámutatott a katonára súlyos kötelességeire, fegyelemre, felelősségre intette a legénységet. Együttal megígérte, hogy a felelősök a legénységet mindenkor a humanitás határain belül vezetik kötelességeik teljesítésében. Az esküünnepből kiindulólág önállóságra serkentette a legénységet, s szívökre kötötte, hogy ne mindig a felelősök parancsára, utbaigazítására várokozza-

nak, mert a háborúban igen sokszor nyilik rá alkalom, hogy a legutolsó ember is abba a helyzetbe jut, hogy önállóan kell cselekednie, és a katonai rangfokozat legalsó fokán álló legénység is, sőt néha egy ember bátor és találékony közbelépése is lényeges fordulatot adott az ütközetnek.

Lassankint elhomályosodik szemeim előtt Nyitrának festői képe, nem látom a zöld rétséget, nem a sötét kék egyenruhába öltözött századokat: csak egyet látok, a szónokló *Czech* ezredest, aki remek fordulataival, ragyogó eszmenetével, folyékony gondolatfűzésével s valódi szónoki hévvel magával ragadja a hallgatót; úgy hogy a fényes keret egészen eltűnik s csak a dandárparancsnok alakja bilincseli le a néző figyelmét.

A mély benyomást keltő beszédet Váray Károly alezredes tolmácsolta a legénységnek tótul. Ez után a csapatok elvonultak részint a barakkokba részint a városba. A látványos katonai ünnepnek számos nézője volt a városból is.

Ujdonságok.

Egyházmegyei hírek. A f. hó 4-én tartott lelkészi vizsgára Nyitrán négyen jelentkeztek, s valamennyien sikerrel vizsgáztak, névszerint Blazsek Lajos frivaldi, Krautman István ocsadnicai, és Micskó István lednici helyettes-plébánosok valamint Tomanóczy Lajos ribéni káplán.

Személyi hírek. Dr. Ferényi József, féltoronyi urad. orvos Szeredre tette át lakását. — Vinkler Gyula, az ujonnan Miaváról Nyitrára áthelyezett főszolgabíró már elfoglalta új állását. — Robel Román, pénzügyi számtanácsos a pénzügyminiszteriumban, a pénzügyigazgatóság egyes ágazatainak megvizsgálására Nyitrára érkezett. — Riszner Károly, nyitrai ügyvéd nejevel Trencsén-Tepliceről, és Simonffy Gyula, törvényszéki bíró Bars-ónajon töltött szabadságáról nejevel Nyitrára érkeztek.

Polónyi Géza vadászata. Polónyi Géza igazságügyminiszter a két ünnepnapra Budapestről Alsó-Köröskénybe érkezett. Ő exciájához e két napra a fővárosból vendégek érkeznek, kikkel délutánonként vadászatot rendez a határban. Ugyanez alkalmából, ha csak halaszthatatlan teendői Budapestre nem hívják, meglátogatja — mint ilyen időben rendesen — szülei sírját Barsmegeyben.

Esküvő. Dr. Kramer Emil nyitrai ügyvéd f. hó 9-én Sopronban tartja esküvőjét Fellner Camilla kisasszonnyal.

Dr. Franciscy Lajos barátunk, f. hó 5-ikén érkezett vissza Szentföldi utjáról, s mint örömmel jelenthetjük, hála Isten a legjobb egészségben. Végtelen sokat kellett szenvednie a hőség-től, és visszatérőben a zajló hullámok miatt az ötszáz zarándok közül mintegy 300-an megkapták a tengeri betegséget, mely két nap és két éjszaka állandóan gyötörte az utasokat. A betegek ápolására négy irtalmas testvér volt kirendelve a hajóra, kik mind a négyen megkapták e betegséget, sőt még a hajóorvos is, míg dr. Franciscy kollegánk szerencsére kikerülte e bajt. — De ne vágjunk elébe majd elbeszéli ő azt, sokkal jobban és közvetlenebbül nálunknál.

Honvédségi hírek. Rupprecht altábornagy a pozsonyi honvédkerület parancsnoka a folyó hó 12-én tartandó lövészeti és katonai gyakorlatokra Nyitrára érkezik. A gyakorlatok éjjel is tartanak és Abalehota környékén fognak lefolyni. — *Czech József* nyitrai dandárparancsnok dandárának megszemlélésére Lévára, s onnan Besztercebányára utazott.

Halálozás. Csajda Istvánné szül. Justh Zsuzsanna, Csajda István, rakovai (Trencsén m.) kántortanító neje, f. hó 2-án életének 52., boldog házasságának 33. évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos fölvétele után elhunyt. Béke poraira!

A nyitrai r. kath. főgimnáziumba beiratkozott 472 tanuló. Osztályfőnökök a következő tanárok lettek: Kocsis József az I. A), Haunstädter József I. B), Benes István dr. II. A), Schandl Béla II. B), Sarmaságh Géza III., Kopp Tibor dr. IV., Kaleta Máté V., Konrád Ferenc VI., Fábrián Lajos VII., Miklósy Ferenc a VIII. osztályban.

Változások a zárdában. Majdnem minden tanintézetben vannak bizonyos személyi változások egy új tanév küszöbén, ez alól nem képezhetnek kivételt a zárdai intézetek sem. A nyitraiban is változások vannak. Herzczek Monika és Kovács Vilma okl. polg. iskolai tanítónő irt. nővéreket felettes hatóságuk eltette Nyitráról, mindkettő rövid itt léte alatt megnyerte felettes hatósága elismerését és kiérdemelte tanítványai szeretetét, ami legszebb jutalma egy tanítónő testvérnek. Tanulóik halála kíséri őket. Bennük a felső leányiskola két jeles tanerőt veszített. Helyükbe jött Polacek Stella, irtalmas nővér és Hayek Izabella kisasszony, okl. polgári iskolai tanítónők, és a felső leányiskolába osztattak be. *Polacek Stella* testvért igen sokan előnyösen ismerik Nyitrán, hisz öt év előtt itt működött, és akkor mint tanítványainak szigorú, de jóságos és igazságos tanítónője, tárgyainak alapos ismerője

között a feneketlen hordók tartalmát, jéghideg vízzel szolgálhatnak, de friss vízzel nem. Ebben a tekintetben a természet művészetét a mesterség nem képes pótolni.

Az első jelzés után nagy sürgős-forgás támadt a zarándokok sorai között. A triesti püspök feljött a hajóra, hogy látogatást tegyen a zarándoklat vezetőségénél és megáldja a nagy útra indulókat. Mikor véget ért a látogatás, mely az egész társaságra igen kellemes benyomást tett, három ágyulövés dördült el a hajó fedelzetén, a S. Giusto harangjai megkondultak, magasból alászálló erős ércszavukat tompa zúgású visszhanggal verték vissza a Karszt kopár szikláit, a társaság letérdelt, 500 szívnek forró fohása röppent fel az egek magassága felé, a tenger csillagához, kinek gyönyörű szobra a felső szalon mennyezetes trónusán emelkedik. Tiroliánk felszedte horgonyait és méltóságos lassúsággal vonult ki a szabad tenger síkjára.

A tenger akkor nyugodt volt, mint az anyja keblén alvó csecsemő gyermek. A nagyságánál fogva is roppant nehéz s azonfelül iszonyú súlyllyal megterhelt hajó mélyen vágta be páncélos testét a hullámágyba, az ingást nem érezzük, és most is, mikor e sorokat írjuk, 36 órával az indulás után, a tenger nyugalma és az idő mosolygó derűje egyformán változatlan. Sokszor azt sem

vesszük észre, hogy megyünk, pedig nagy sebességgel haladunk. Az első éjjel is minden baj nélkül mult el, a tengeri betegségnak híre-hamva sincs köztünk, a jelen levő négy irtalmas nővér, a kiket a vezetőség a betegek ápolása végett vett fel a társaságba, más foglalkozás hiányában az oltárok díszítésével tölti idejét.

Egy fő és 14 mellékoltár van a szalonban. A misek reggel 4 órakor kezdődnek, a papok misézésének sorrendjét a vezetőség állapítja meg. Nyolc óráig minden papnak el kell miséznie, mert 1/29-kor a szentélynek szabadnak kell lennie a főistentisztelet számára, mely naponként predikációból és ünnepélyes nagy miséből áll. Mise alatt a zarándokok vegyes énekkara gyönyörű egyházi énekeket ad elő.

Igy fog ez folyni teljes öt napig, a hatodik nap reggelén aug. 21-én Isten segítségével kikötünk Jaffában, a honnét néhány órai időzés után, külön vonaton megyünk a szent városba, Jeruzsálembe.

E sorok írásakor e szerint a zarándok útnak csak a kezdetén vagyunk. Bármily érdekes volna néhány vonással megrajzolni az isztriai partvidéket, melyet utazásunk első napján tisztán kivehető láttávolból szemléltünk, mégis, hogy a hajón folyó életről teljes képet adjunk, vessünk egy pillantást az utazó közönségre.

A zarándoklatban 104 pap vesz részt, legnagyobb részt Tirolból és Ausztriából, van azonban néhány németországi, van egy oroszországi és amerikai is. A legtöbbben megnövesztett szakállal jöttek a hajóra, látunk olyant is, a ki legalább három hónap óta nem beretválkozott. Palestinaiban a katolikus, vagy a mint őket ott nevezik, a latin papok is szakállt viselnek, ezt a benszülött katolikusok megkivánják, s ehez a szokáshoz az idegeneknek is alkalmazkodniok kell, a mit különben a római Szentszék is megengedett.

Társaságunk legtöbb papjának azonban csak növekedő, sarjadzó szakállja van, s hogy az ilyen sem csupasz, sem benőtt arc, különösen ha tömegesen mutatkozik, nem valami vonzó látványt nyújt, azt mindenki tudja, a ki valaha hanyagul beretválkozó embereket látott. De ez még csak a kevésbé komikus oldala a zarándok papság kinézésének. Hogy az ember igazán mulasson ezen a kinézésen, az öltözetüket kell látni. Ez a legváltozatosabb keverék, a mely csak képzelhető. Ime néhány példa. Sárga cipő, vitorlavászon nadrág, ugyanilyen porköppönyeg, mely azonban szalonkabát gyanánt is szolgál, fekete kalap, vörös kollaré. Vagy, fekete nadrág, fehér kabát, szürke sapka, félcipő riktó színű harisnyával.

Ennek a bizarr, első tekintetre megütközés

tűnt ki, aki finom modorával nagyban hozzájárult a felső leányiskola niveau-jának emeléséhez. Azért ezen jeles tanerő visszatérése csak nyereséget jelent a felső leányiskolára nézve, a minnek csak örülni lehet. Hayek Izabella k. a. a bpesti angol kisasszonyok intézetéből került ki, kitűnő oklevele és szerény modora elegendő ajánlat, hogy helyét méltóképen befogja tölteni. — Az elemi iskolás testvérek közül áthelyeztetett Dobrovodszky Romana irg. nővér Bonyhádra, ahol polg. iskolai oklevél elnyeréséhez szükséges tanulmányait folytatni fogja.

Kinevezés. A vármegye főispánja Dr. Barta Leo orvost, az érsekújvári kórházhoz ideiglenes minőségben alorvossá; Szokol Gyula, igazolványos őrmester kassai lakost pedig ugyancsak ideiglenes minőségben a szenici járásba törvényhatósági útmesterré kinevezte.

A vármegye közigazgatási bizottsága szeptember havi ülését folyó hó 11-én d. e. 10 órakor tartja a vármegyei székház nagytermében; ugyanezen napon d. u. 3 órakor ülést tart az erdészeti albizottság is.

Lipót Szalvator főherceg Turzófalván A Teschen város körül lefolyt ezidei nagy hadgyakorlatokból némiképen Turzófalvának is kijutott. U. i. Turzófalván keresztül augusztus hó 31-én átment a 25. gyalogosztály és pedig Lipót Szalvator főherceg személyes vezetése alatt. A község lakossága annak hallatára, hogy katonaság érkezik, az országút mentén a házak előtt nagy csoportokban összesereglett. A község előjárósága midőn megtudta, hogy a hadtesteket maga a főherceg vezeti, intézkedett, hogy a főherceget a falun keresztül való átvonulása alkalmából üdvözölje; azért összegyűlt a plébánia előtti téren s nagy örömmel várta az érkező főherceget. A fogadtatásról útközben értesített főherceg kíséretével együtt a községi előjáróság s annak háta mögött összesereglett népsokaság előtti megállt. Erre Lonszky Gyula plébános előlépett s rövid szép szavakkal üdvözölte a főherceget a község nevében. Özv. Roller Beláné a plébános nővére pedig átadott neki egy szép, kis virágcsokrot. A főherceg megköszönve neki az üdvözlést mint pedig a neki átnyújtott virágot, bemutattatta magának a jelenlévő összes előjárókat s miután mindegyikéhez néhány szót mondott, szívélyes kezszerítés és bocsánatkérés után, hogy legnagyobb sajnálatára a faluban tovább nem időzhetik, Csaca felé folytatta útját. Érdekes volt nézni a lakosság ámulatát a négy gyalog, egy lovas, egy tüzér ezred valamint a hozzátartozó vadászászlóaljak, egészségügyi, élelmezési és más

keltő ruházatkodásnak meg van a maga oka. Akár a palesztinai nagy forráságot veszszük, akár a hajón való utazást, mely szörnyen koptatja a ruhát, illendő fekete papi öltözetet ilyen útra vinni, igazán célszerűtlen dolog. A ki mégis megteszi, az megövi ugyan minden körülmények között a papi illendőséget, de megkínzza magát és értékesebb ruháját biztosan tönkre teszi.

Érdekes különben társaságunk világi közönsége is. Néhány ügyvéd, orvos, hivatalnok, vagy harminc előkelő úrnő, képezik az elitjét, a zömét azonban a tiroli és ausztriai polgárság alkotja. Kereskedők, iparosok, földművesek, ezek nejei és gyermekei váltakoznak a hosszú névsorban. Vagyonos, művelt, illetudó nép. Vagyonosságának nyomatékos jele, hogy sokan közülök a II. osztályon utaznak, és ha a hajón a személyzet szolgálatát igénybe veszik, azt úgy jutalmazzzák, mint valami lordok.

Igen festői a világi urak és úrnők öltözete. Élénken világos ruhát viselnek, a nők kalapjuk körül sűrű fehér fátyolt, mely elül egészen elfedi az arcot, hátul pedig körülbelül a derékig lóg le. Ennek rendeltetése a nyakat a perzselő hőség ellen megvédeni, olyan alkalmakkor, a midőn nem lehet használni napernyőt. Ha majd körmenetben vonulunk be a szent városba, a lengő fehér fátyolok sokasága a keletieknek, a kik rajongnak a fehér színért, szokatlan gyönyörűséget fog szerezni.

Adieu.

egyéb segédesapatok felvonulása alkalmából. Ennyi katonát egyszerre Turzófalva község 1866. év óta nem látott. A felvonulás teljes öt órán át tartott.

A zsolnai hazafiak elkészeredése.

Vettük a következő sorokat: A zsolnai vízvezetési és csatornázási versenytárgyalás nagy ribilliót okozott a licitálásoknál mindig nagy szerepet játszó és a rebachot mindig hazafiasan szem előtt tartó urak között. Nagy az elkészeredés a zsolnai „hazafiak“ között, mert az augusztus 31-én tartott városi képviselőtestületi ülés a tervbe vett vízvezeték és csatornázás kivételét a legmegbízhatóbb és legelőcsőbb ajánlatot tett Kuncz Antal morva-weiskirchenei vállalkozónak adta ki, a ki, a pályázati feltételeknek megfelelően, magyar cégjegyzéssel is bír, a mennyiben cége a versenytárgyalás előtt a miskolci cégbiróságnál lett bejegyezve. Az emlékezetes városi gyűlés kezdetben egész simán szavazta meg a tervezett munkálatokhoz szükséges 650 ezer koronát, mely összeget 65 évi törlesztési költségre vesznek föl a budapesti Jelzálogbanknál. Vége lett azonban a csendes tárgyalásnak, amint a csatornázási ajánlatokra került a sor. A képviselőtestület nagy többsége a legelőcsőbb és a kormány közegei által is legelőnyösebbnek talált ajánlatot, vagyis Kuncz Antal ajánlatát fogadta el, míg a „hazafias“ párt a szavazástól tartózkodott. A hazafias pártnak zömét a meg nem keresztelt képviselőtestületi tagok képezték. Nem igaz azonban, amit a P. H. „A pánszlávok győzelme Zsolnán“ cím alatt írt az elkészeredett „hazafiakról“, mert „a magyarok pártja“ nem hagyta el tüntetőleg a közgyűlési termet, nem tartott az esetleges inzultusoktól, hanem teljes békében, talán csak egy kis felekezeti mérgelődéssel a bensejében, távozott a gyűlés végén. A jelen volt vállalkozók pedig a főszolgabíró ajánlatára lettek a tereből kiküldve. A megbukott „magyar párt“ azzal boszulta meg magát, hogy a legelőnyösebb ajánlat mellett szavazott zsolnaiakat, a kik között egy héber sem volt, egyszerűen pánszlávoknak hirdette ki a P. H. hasábjain. A pánszlávizmussal ocsó vádjával illetett zsolnaiakat most azzal vigasztalódunk, hogy Kuncz Antal cége, mint a bemutatott hiteles okmányok igazolják, már előbb olyan pánszlávoknál dolgozott, mint a milyenek: gróf Erdődy, gr. Mailáth, Pongrácz, Baross Justin, a trencsényi főszolgabírói épület stb. stb. A szeptember hó 5-én tartott képviselőtestületi ülés arra hatalmazta föl a zsolnai bírót, hogy a P. H. irányzatos támadását közönséges hazugságnak jelentse ki.

Rauscher Ernő a szegény diákokért. Sokszor hallottam azon mondást, hogy a szegény ember készségesebb hasonló szegény sorsban levő felebarátját fölsegíteni, mint a gazdag; azt is mondják, hogy a szegénynek a szive jobb. És minél tovább vizsgálom ezt, az élet annál inkább megerősít ebben. Egy szegény asszonykáról hallottam, hogy jött hozzá egy szegény tanuló ifjú, és kérte, adna neki hetenkint 2 napon át ebédet, a szegény asszonynak, ki fia adományából tengette életét, megesett a szive, és adott a fiúnak szegény kosztjából, mert hogy annak idején akadtak jó szívek, akik az ő fiúnak is adtak kosztot, ő most ezt így visszafizeti. Ez jutott eszembe, midőn örömmel hallottam, hogy **Rauscher Ernő** vasuti vendéglős 2 szegény fiúnak ad élelmezést. Ez az önmagában véve dicséretes dolog további elismerésre nem szorul, jó tőke az, amely nem ugyan itt, hanem az örökkévalóságban kamatozik.

Telefon Cabajra. A Csápor-Cabajra vezető telefon Kelemen Péter vezetése alatt már elkészült s legközelebb átadatik a forgalomnak.

Elfeledett szobor. Legutolsó kimutatásunk óta az Elfeledett Szoborra adományozott a „segítő Szűz Máriának“ címen N. N. Kistapolcsányból 2 kor., özv. Kron Sándorné 2 kor. N. N. Nyitra 5 kor., Elecskei 40 korona. — Összesen 49 kor., mely összeget hozzáadva a lapunk 35. (szept. 2-ik) számában hozott 3032 koronához, lesz főösszeg 3081 kor. Isten fizesse meg!

Püspök mint tárcairó. Dr. Prohászka Ottokár Székesfehérvár, sőt mondjuk egyenesen Magyarország lánglelkű püspöke, nem veti meg a tollat, nem kevesli az újságírást, melylyel az előtt annyi babért aratott. Még nincs nyolc hónapja, hogy elfoglalta püspöki székét és már ismételtelen olvastunk tőle az ő teljes nevévalírásával vezércikkeket a „Fejérmegyei Napló“-ban. Ugyanezen lap legújabb számában szintén neve aláírásával pedig *tárcát* írt. „Képek az Újvilág“-ból cím alatt. — Az írás legfőbb csak a lapot emeli, de nem von le semmit a püspökkar tekintélyéből. Annyit árt neki, mint Mátyás királynak

a kapa, mikor a gőmöri uraságokat, kik a munkások felett gúnyolódtak, kapálásra szólította fel, és maga járt elől jó példával. Nem ártott tehát a koronás tekintélynek semmit, sőt még most is emlegetjük érte. Hogy dr. Prohászka mélyen gondolkozó fő, az nagyon természetes; halljuk csak pl. mint szociálpolitikust:

Uj, igazán uj világ a szó szoros értelmében majd csak akkor lesz, ha trustök s kartellek s velük szemben a munkás-milliók uj gazdasági rendet, a munkában s gyümölcsében való osztozkodásnak új nemét léptetik majd életbe. S ez itt fog megtörténni.

Keves embernek van erről öntudata. Először azért, mert még nagyon jól fizetik a munkát s van munka elég; másodsor azért, mert átlag szegény, munkát kereső nép tódul Amerikába, amely nem filozofál, hanem dolgozik; és szeres s örül a bérnek, melyről Európában nem is álmodhatott. De ha a nép elamerikaisodik s elszaporodik s az egyenlőségnek nemcsak örülni fog, hanem azt következtetesen keresztül vinni vágyik, akkor ütött igazán az új világnak órája.

Avagy nézzük csak, hogy alakít át ő kopott, uraságoktól levetett hasonlatokat, ha véltlenül szüksége van rájuk, úgy hogy az ötletes toldalék mellett egészen új mezben jelenik meg, mintha most olvasnók először. Alább ugyanis így ír:

Akik itt születnek, azok mind nagy ambícióval beszélnek angolul s megvetik a magyart vagy a tótot. A gyermekek mind kis angolok, a szülők pedig szinte szégyenkezve hallgatják gyermekeik angol parolázását s szülő és gyermek alig értik meg egymást. Ugy vagyunk e családokkal, mint a kottlós tyukkal, mely kacsákat költött ki. A tyuk kottkodással, a kis kacsák pedig neki iramodnak a tócsának. A tócsa az oceán, az amerikai élet; a gyermekek a kacsák; a kottkodásoló tyuk a szülő s bizonyos értelemben maga Magyarország.

A püspöki tekintélyre egy cseppet sem vet árnyat, ha viselője egyik Fezében pástorbotot, a másikba tollat fog, kivált ha ez utóbbit oly ügyesen forgatni tudja, mint dr. Prohászka Ottokár. Manapság ugyanis azok emberek *túlnyomó része*, a kik döntő befolyást gyakorolnak a társadalomra, predikációra ritkábban, vagy soha sem jár, hanem mindennap újságot olvas. Addig míg fájni, huzódolni fogunk attól az uttól, melyen mai nap leginkább férdőzni lehet az emberek szívéhez, átengedjük e teret másoknak, ne csodáljuk, ha az eredmény olyan, hogy van ok so-pánkodni felette.

Uj iszapfürdő a póstyéni telepen.

Ezen a címen a lapunk mult heti számában megjelent közleményre vonatkozólag Vinter Lajos úr, mint a fürdőbérlet egyik tagja annak helyreigazítására kér fel bennünket mikép az új fürdőpárlót nem a bérlet, hanem a tulajdonos Erdődy Imre gróf szándékozik építtetni a ki is Póstyéni-fürdő jövője iránt nemcsak lelkes szeretettel, de oly meleg érzéssel viseltetik, hogy annak megépítése a közel jövőben várható. Nem valószínű továbbá az, hogy az épület a jövő esztendőre készen lesz, amint hogy a szükséges geológiai szakvélemény a talajviszonyokra vonatkozólag még késlelteti az ügyet. Ellenben mindenesetre már a folyó télen gyökeres átalakulások fognak végezteni a fürdőépületekben, hogy ezáltal a meglévő fürdőn mielőbb a kor igényeinek megfelelőjenek. Ezen helyreigazító közleménynek őszinte örömmel adunk helyet, mivel a nagy közönség általános panasza fog megszűnni, ha a régi iszapfürdők a modern kor igényeinek megfelelően fognak átalakítani és mert a beküldő sorából látjuk, hogy a kellő érzék és a kellő egyetértés a fürdő igényeinek elbírálására az összes illetékes tényezőkben, mint tulajdonos, bérli igazgató stb. megvan. — Úgy reméljük hát, hogy az ígértből nem sokára valóság lesz.

Hova lett a két krajcár? A piacon két kofa gyümölcsöt árult, nevezzük őket A és B-nek. A 2 krajcárért adott három almát, B pedig, kinek szebb gyümölcse volt 2 krajcárért kettőt. A eladott naponként összesen 30 almát és kapott érte 20 krajcárt; B szintén 30 almát adott el, melyért 30 krajcárt vett be. Ekkor A meggondolta a dolgot és azt mondta B-nek, hogy ő elmegy a város más részébe árulni, de miután neki a régi helyen már szerzett joga van, tehát csak azon feltétel alatt megy el máshová, ha B átvesz az ő (A-nak) almájából naponként 30 darabot és azt az ő javára árusítani fogja, mibe B szívesen beleegyezett. B most egyszerűség kedvéért összekeverte az almákat egy kosárba; volt tehát összesen 60 almája egy napra, és most

adott négy krajcárért öt almát. Ötével árulván az almát, a 60 darabból csak 12 ilyen rakás került ki, melynek ára egyenkint 4 krajcár volt, s így ő 50 krajcár helyett csak 48 krajcárt kapott. Kérdés hová lett a hiányzó két krajcár?

Lövőgyakorlat éles töltennyel.

Közzé teszem, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalog-ezred folyó évi szeptember hó 12. és 13-án éles töltennyel lövőgyakorlatot fog tartani. Lövészet helye: Alsó-Récsénytől délre és délkeletre a Svetlovi hegytől (Svetlovi vrch) a Slopi hegy (Slopi vrch) keleti lejtőjére. Lőiránya: Elecske község déli része felől a Svetlovi hegytől a Slopi hegy keleti oldalára. — Alsó-Récsény, Ság, Vöröserdőpuszta Románfalva, Genov-major és a mint közti területen a tartózkodás életveszélyes. A lövészet tartama: reggel 8 órától déli 12-ig. Egyben értesítem, hogy az utak, valamint a veszélyeztetett terület biztosításáról a honvédség fog gondoskodni. A lakosságot figyelmeztetem, hogy a fent jelzett helyen a megjelölt időben tartózkodni életveszélyes. Rédeky r. kapitány.

Trencsénmegyei keresztügy.

Már teljes egy éve, hogy e lapban szóváltottuk a zászkaljei kereszt gyalázást. Tavaly júliusban történt, hogy a vágbesztercei járásához tartozó Zászkalje (Sziklahát) kisközségben a község keleti oldalán álló és a temetőben lévő piéh Krisztus feszületeket valaki összelövöldözte. A gyanu a község egyetlen zsidója ellen irányult; megtörtént a feljelentés és az ügy szigorú elintézése még mindig késik. — A tényállás az, hogy alapos gyanu merült fel az ottani zsidó ellen. Midőn a keresztény kegyeletnek ezen legszentebb szimbólumát éri a gyalázás, lehetetlen hallgatni egy év múltán is annál inkább, mert ez ügyből képet alkothatunk magunknak megyei állapotainkról. Tavaly júliusban egy névtelen feljelentést tettek ez ügyben, melyből kifolyólag a csendőrség megindította a vizsgálatot. A nép nem mert vallani a zsidó ellen, mert félt tőle, pedig abszolút érvényű bizonyítékok szóltak ellene. A községben senki másnak fegyvere nem volt, mint neki és egy Hahn-uradalmi keresztény csósznak; azt pedig ép észszel állítani nem lehet, hogy egy buzgó keresztény ember ilyet tett volna. A zsidóság, mint minden ügyben úgy itt is mintegy a saját érdekét védve a zsidót tisztázni iparkodott, de cselekvés módjával éppen ellene vallott. Az uradalmi csósz jelentést tett erről a vágbesztercei esperesnek is, s mert a zsidó uradalom, melynek a csósz alkalmazottja volt, nem tűrhette a hitsorsos elleni följelentést, elbocsátotta a családost embert a szolgálatától, a ki kenyér nélkül maradt. Próbálták bizonyítani, hogy akkor nem volt otthon, de az nem sikerült; sőt ő maga a községi bíró vallomása alapján vallott önmaga ellen, mert ez eset után eljött a bírósághoz s felszólította, hogy vigye a két Krisztus testet kijavítás végett N.-Bittsére, hogy a költségeket maga a zsidó fedezze. E mellett vannak néhányan, a kik látták, midőn az egyik keresztrelélt; egyikük pedig, hogy biztost tudomást szerezzen róla, egész lakásáig üldözte. Minthogy ez utóbbit — úgy látszik — különféle csalogatások révén sem sikerült a zsidó pártjára megnyerai, mint a többi a bíróval együtt, jöllehet az is néhány koronával tartozott neki, furfangos dolgot eszeltek ki. A zsidó beperelte a nevezett paraszt embert az említett néhány korona erejéig, s a vágbesztercei járásbíró el is ítélte. A paraszt ezután betért a közeli korcsmába, hol ittas állapotban úgy nyilatkozott, hogy ha igaz sem volna, mert elítéltek, most már annál inkább fog vallani a zsidó ellen. A korcsmáros a feleségével ellette ezen szavakat és bizonyítékot kovácsoltak belőlük: a nevezett parasztnak vallomását a bíróságnál tekintetbe nem vehették. E közben történt, hogy az ügyészség megkereste hivatalból a vágbesztercei járásbírókat, hogy a csósz, Magát-ot hallgassa ki ez ügyben, s innen azon válasz ment vissza, hogy ismeretlen helyen tartózkodik, pedig mindenki tudja, hogy otthon van, sőt a bíróságnak is kellett a dologról tudnia, mert ugyanazon héten Magától más ügyből kifolyólag 10 koronában elmarasztalta. Ekkor elment a csósz személyesen Trencsénbe az ügyészséghez, de eredmény nélkül. Ilyen körülmények között a vizsgálatot kurtán intézték el. Ez év júniusában volt a törvényszéknél a tárgyalás, a hol a beidéztet tanúk közül a megjelentek nem vallottak terhelen, aki pedig vallott volna, ártalmatlan lett a zsidó korcsmáros és neje vallomása folytán. Tudjuk, hogy a törvényszék szigorúan szeretett volna eljárni, csak a törvény szaraz paragrafusai akadályozták meg benne, s minthogy az összes tanúk nem jelentek meg, a tárgyalást későbbre halasztotta. De ami az egész ügyben nagyon kellemetlenül érint ben-

nünket, az a hivatalos apparátus erélytelensége. Hivatalból üldözendő cselekményről volt itt szó, de a hivatal bizony lanyhán mozgott. Erélyes nyomozással kell az ügyet helyrehozni, hogy ne lássék a dolog olyannak, mintha a hatalmas zsidó Hahn uradalom ujjai Trencsénig terjednének. Végre is még keresztény Magyarországon élünk, bár Trencsén megye e tekintetben a térképről bátran kimaradhat, — a hol a keresztény kegyelet megsértőjét példásan kell megbüntetni. Ha az ügy nagynevű igazságügyi miniszterünk tudomására jutna, aligha volna öröme zászkaljei esetünkből. Kérünk újabb vizsgálatot, hogy a sz. kereszt akár Zászkalje is tiszteljen ragyogjon!

Szülők figyelmébe. A cipészipar terén eltöltött hosszú évek során át azon tapasztalatra jutottam, hogy különösen a kis gyermekek lábujjait a gyári előállításnál fogva a gyermekek lábait a növényben gátolja, azokat csontítja. Ennek szándékozom elejét venni, miért saját találmányú és készítményű gyermek cipőket szándékozom nagyban előállítani. Ez okból műhelyemet e célra megnagyobbitottam, s törekvésem oda fog irányulni, hogy úgy mint eddig is, a nagyérdemű közönség b. kívánalmainak új találmányú gyermek cipőimel szolgálatot teljesítsek. Kiváló tisztelettel Nyitra *Sulgán András*

„Hygienikus“ főző-edény. Orvosszakértők megállapították, hogy sok betegségnek, különösen az utóbbi években elharapódzott vakbélgyulladásnak a rossz minőségű zománczott edény az okozója. Ezért hosszabb ideje kísérleteztek, oly anyagból való edényt gyártani, mely különösen az egészségi követelményeknek megfelelne. Ilyennek az alumíniumból készült hygienikus főzőedény bizonyult, melynek kiváló tulajdonságai, hogy zománca nem léven, az le nem pattanhat, só és savak nem marják és sokkal olcsóbb a nickel edénynél. Ezen edény rövid idő alatt óriási kelendőségre tett szert s gyárosai a kizárólagos eladással Salvendy Lipót helybeli vaskezelő céget bízták meg, hol ezen edények rak-táron tartatnak és megtekinthetők.

Közgazdaság.

A gyümölcsészet felkarolása Nyitra-megyében.

Hazánkban kevés vidék van, a mely a modern gyümölcsösök alakítására oly kedvező talajjal és klímával rendelkezik, mint Nyitra megye hegyes vidékei, Trencsén megye déli részei és általában annak Vág völgye. Csak az a baj, hogy e vidékek gyümölcsészetének rendszeres fejlesztésével senki se törődött; a nép miként minden, úgy a gyümölcsészet tekintetében is teljesen magára van hagyatva. Így a népnek a gyümölcs-termelésből vagy semmi, vagy csak nagyon kevés haszna van. Pedig ha a nép újabb, jobb és bővebb termő fajokkal megismerkedne, ez a népünknek jövedelmi forrása lehetne. Igen szomorú látvány, amikor az ember egy olyan felvidéki községen keresztül megy, a hol a talaj kitűnő a gyümölcs-tenyésztésre és szép egészséges gyümölcsfák helyett részint korcsokat, részint már félig kiszáradt százasos gyümölcsfákat talál, részint használatlan fűz és topolyfákat talál ott, a hol a legfinomabb fajú gyümölcsfák lehetnének, és nincsen a faluban senki, a ki népet erre figyelmeztetné.

Ennek legalább részben való elérése céljából Paska István nagybéllici plébános július 15-én Szakcsán-Hradistyén számos Vesztenicvölgyi kis gazda előtt fejtegette azt, hogy mi az oka annak, hogy e gyümölcsészetéről híres vidéknek a gyümölcs-termelésből nincsen többé az a jövedelme, ami évtizedekkel azelőtt volt, és miként lehetne e gyümölcsvidékről is olyan hatalmas és nagyarányú gyümölcslepet létesíteni, mint pl. a kecskeméti, a hol csak gyümölcsből száz és száz-ezer korona jövedelme van a népnek.

A nép közül sokan azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy régi, öreg és terméketlen gyümölcsfáikat szivesen kiirtanák, ha a kormány az újak ültetésében segítségükre volna. Hogy e vidék népének óhaja teljesedjék, Paska István a következő kérvénnyel fordult a földmívelési miniszteriumhoz, a melyet Dopcsányi István járási főbíró hivatalból pártolólaj terjesztett fel a miniszteriumhoz.

Nagyméltóságú M. K. Földmívelési Miniszter Úr!

Ismervén Nagyméltóságodnak a gyümölcs-termelés fellendülése körül kifejtett nemes buzgalmat, engedje meg, hogy egy ritka gyümölcs-termelő vidékre figyelmet ráirányítsam.

Nyitra megyének Nagybéllice, Szakcsány, de különösen Szakcsány-Hradistye, Alsó-Felső-

Vesztenic, Bélaudvarnok, Racsic, és Nyitra-Szucsány emberemlékezet óta gyümölcs-termelésről és kereskedésről híresek voltak. E községek talajában hogy mindennemű gyümölcsfa kitűnően diszlik, ezt bizonyítják azon óriás nagyságú fák, a melyek mindezen községekben nagy mennyiségben fellelhetők; s hogy e fák termékenyek is, e mellett bizonyít azon közismert tény, hogy jó esztendőben cseresznye és szilva termésük több vasúti kocsiakománnyal szokott kitenni, a melyet Bécsbe, Teschenbe, sőt néha Berlinbe is szoktak elszállítani; alma és körte termésükkel pedig kocsiakon Komáromig, sőt néha egész Székesfejérvárig szoktak lemenni.

Amióta azonban Nagyméltóságod bölcs intézkedései folytán alma és körte termeléssel olyan vidékek is foglalkoznak, a hol azelőtt az majdnem teljesen ismeretlen volt, azóta a fent elsorolt községek gyümölcs-termelői hiába viszik silány fajú körte és almájukat alvidékre, mert az ott termelt finomabb fajú gyümölcsössel nem képesek versenyezni.

A gyümölcs-termelésből megszokott haszon hiánya sokakat arra birt, hogy Amerikába kivándoroljanak és a fent elsorolt községekből vagy 500-an túl az Oceanon keresik mindennapi kenyerüket. Azonban a községek lakosságának zöme még most is görcsösen ragaszkodik parcelláihoz, és azokon a jobb időket látott elődök által ültetett régi fajú gyümölcsfákhoz.

A fenti községek a gyümölcs-tenyésztés tekintetében teljesen magukra vannak hagyatva. Újabb és finomabb fajokról azon ápolásáról a kártékony rovarok elleni védekezésről fogalmuk sincs. Ha ezt a népet az Amerikába való eddiginél még tömegesebb kivándorlástól visszatartani akarjuk, úgy e népnek a gyümölcs-tenyésztéshez való szeretetét ha kell, még a hatósági beavatkozással is fokozni kell. A fenti községek lakói kevésbé jó fajú gyümölcsüket eddig úgy értékesítették, hogy azt méter-mázsra számra akár csak burgonyát minden csomagolás nélkül a nagy társzekerékbe hányták, mi által értékéből sokat veszített és így faluról-falura járva értékesítették. Ha azonban a gyümölcsfát annyira szerető népet finomabb, bőventermő és kizárólag egy — vagy legfeljebb két három — almafaj tenyésztésére rábírnánk, akkor felesleges lesz azt faluról falura vinni, drága időt vesztegetni, mert akkor a nagykereskedők — ép úgy mint Kecskeméten — ott a helyszínen jóval magasabb áron megveszik.

Azon körülmény, hogy e vidéken a csont-tárolók kívül leginkább almafák díszlenek, jól teremnek és hosszú életűek, a termelőket arra figyelmezteti, hogy intenzívebb almatermesztésre fektessék a főszűlyt. Hogy minő almafaj legyen az, a mely e vidékre leginkább ajánlítható volna, ez iránt a vélemények eltérők lehetnek. A gazdasági egyesület *muskatály renget* ajánlja e vidéknek *tömeges* ültetésre, de ilyen almafaj — tudtommal — e vidéken teljesen ismeretlen. Nagybéllicen angol téli arany parménnel többen kísérletet tettek és az eredmény minden várakozáson felül kitűnő, mert korán és bőven terem és gyümölcse viszonyítva más fajokhoz duplán értékesíthető. E fajból Nagybéllicen már több mint 1000 oltvány van kiültetve. Kívánatos volna, hogy a többi fentel sorolt községek ezen almafajjal gyümölcsöseiket felújítsák.

De hogy a népet ezen s ehhez hasonló egy, két, legfeljebb három finomabb téli alma oltványok kiültetésére rábírnánk, feltétlenül szükséges, hogy a fenti községeknek legalább 5—6 ezer oltványt adjon a földmívelési miniszterium és pedig vagy ingyen, vagy lehető olcsón pl. darabját 10—20 fillérrel számítva. S hogy e vidéken a régi és kevésbé értékes gyümölcs-fákat mielőbb lehessen kicserélni, jó volna Szakcsán-Hradistyén v. Alsó-Veszteniczen egy állami faiskolát létesíteni, a melynek kezelője gyakorlatilag kioktatná a népet az iránt, hogy miképen kell a gyümölcsfát ültetni, gondozni, trágyázni a kártékony rovarok és gombabetegségekkel szemben megvédeni.

Igy aztán, ha e vidéken most egyszerre 5—6 ezer oltvány kiültetve lesz, ezek 6—7 év alatt termőre fordulnak, és a nép látván, hogy minő értékes fajok birtokába jutott, rövid pár év alatt a községek összes régi és silány fái újakkal kicseréltetnek. Ekkép 10—12 év alatt e vidéken százezrekre menő új gyümölcsfa díszlenek, gyümölcsöt, áldást, jöletet és a régi megelégedést vissza hozná oda, a hol most a szegénységnek állandó tanyája van és ami fő, visszatartaná őket az Amerikába való kivándorlástól!

E kérvény tárgyát Paska István, augusztus 29-én a földművelési miniszteriumban először is előadta, és a földművelési miniszterium gyümölcsészeti biztosa: Molnár István már írásban is felszólította a kérvényezőt, hogy az oltványokat kerő kiscsászák neveit, annak feltüntetésével, hogy egy-egy gazda hány oltványt kíván rövid idő alatt, szept. 10-éig terjessze fel. A jég meg van törve. Most az illető községek lelkesései, tanítóin mulik, hogy a gyümölcsenyésztés ezen a vidéken rövid idő alatt csakugyan fellendüljön és a nép főjövedelmi forrását képezze.

CSARNOK

Egy főbenjáró per Nyitravármegyében.

1561—1564.

A család okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli:
Reviczky Bertalan.
(Folytatás.)

Hosszu és zavaros idők folytán eltűntek a patvaróci határjelek, e miatt Révay Ferenc nádorhelyettes 1550. évben Patvaróczy Miklós kérelmére az esztergomi káptalan új határjárás eszközésére felszólította. E határjárás a fenti év szept. 10-én napján tényleg meg is történt, mely ellen a helyszínen senki, de a káptalanban Kápolnay Mihály, Thurzó Anna, Báthory András neje és nővére Erzsébet nevében ellentmondott.

E határjárásnál jelen volt Kürthy Pál is mint „jó” szomszéd. E jósága azonban nem igen sokáig tartott, mert 1555. évi sz. Benedek napján jobbágyságot felfegyverkezve, szekereitől küldé Patvaróczy Mihály és Csongrázky György erdejébe, honnan azok sok tüzelő és szerszámot hoztak haza. — Ugyanazon évi sz. Fülöp és Jakab apostolok napján megint ekekkel küldé jobbágyságot Patvaróczy Mihály jobbágyságának szántóföldjeire, ezeket fölszántatta és erőszakkal elfoglaltatta. 1556. évi sz. Egyed napján egyik jobbágyságot ment vágni és ekkor az úgynevezett „Csongrád-kertből” három diófát is veszőnek nézve, azt kivágta és hazacipelte. Ugyanazon év sz. Miklós napján Patvaróczy Mihálynak Csongrázky Györggyel közösen birtokjait kiirtatta.

Ezen kívül, ha alkalma nyílt kellemetlenkedni a Patvaróczyaknak, ezt minden bizonytalannal meg is tette. Így pereli Patvaróczy Mihályt a nyitrai alispán előtt Szentkereszty András neve és személyében, bizonyos okiratok elsikkasztása miatt és azért is, hogy Chobo nevű jobbágyságot, kit prêmes mentébe öltöztetve, család módján a nyitrai káptalan előtt Csongrázky Jánoskén mutatott be 1559. évben.

Gyülemlert tehát a robbanó anyag, csak egy szikra kellett, hogy az fel is robbanjon. A szikra esett is a gyúanyagba, midőn Kürthy Pál az esztergomi káptalan által felállított határjeleket kijebb toltta és önkényűleg csinált új határjeleket.

De erről beszéljenek magok az elsárgult, kopott pörös akták.

A per Nyitravármegye törvényszéke előtt latin nyelven folyt; a mennyiben egyes tanuk vallomása magyar nyelven történt, azt az akkori törvénykezési eljárás feltüntetése végett tanulságosnak véltem a ma eredeti szövegezésében beszélni.

„Nemeskürthy Kürthy másképp Pogrányi János, úgyszintén Kürthy István és Anna, valkovány Nagy Imre neje, néhai Kürthy Pál gyermekei, a nyitrai törvényszék elé idéztetik Párutczay Mátyás szolgabíró által Patvaróczy Mihályt, Pétert és Bossnyák Ambrust valamint az előb-

biek névszerint felsorolt jobbágyságot, vádolván őket az alább felközött hatalmaskodási vétésért.

A vád volt, hogy Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus, nem tudni mily gonoszság által indítatva a múlt évi (1560) sz. Margit Szűz és vértanu napja körül (július 15-ike körül) eltökélt és előre kitervelt rossz szándékkal, magokkal vivén a nyitravármegyei Patvarócon tartózkodó jobbágyságot, névszerint: Mathiakovich Balázst, Chobo Bálintot, Chobo Jánost, Kevdy Lőrincet, Kevdy Mártont, Kraythowih Benedeket, Kraythowih Györgyöt, Kabathyel Istvánt, Dzyanowych Mártont, Hovaak Miklóst és Benedeket, Wydowych Krizántot, Wydowych Györgyöt, Hydlo Györgyöt, Molnár Jánost, Kanyza Fülöpöt, Franyo Mihályt, Sewthovych Mihályt, Kevdy Balázst, Khwelyk Miklóst, Hydlowych Lachust, Wantho Andrászt, Damasnyk Ádámot, Swpka Jánost, Wantho Györgyöt, Wantho Pétert, Kraythowych Istvánt, Hydlowych Bálintot, Lőrincet és Tamást, — fegyveres kézzel, rablók módjára reáutotték Kürthy Pálra, ki a saját területén, határjelekkel ellátott, ezen Nyitravármegyében fekvő „Majerszka” nevű rétjén kaszásaival szénát vágatott, és őt ottan még egy más nemes emberrel és harmadik jobbágysággal, minden ok nélkül, erőszakosan a legkegyetlenebb módon meggyilkolták.

A nyitra megyei törvényszék — Zerdahelyi András alispán elnöklésével — Párutczay Mátyás és Bossnyák György nyitravármegyei szolgabírákat küldte ki kebeléből, kik az ügy állását vizsgálják és a tanukat hallgassák ki. Ezek 1560. évi sz. Bertalan apostol napja utáni kedden (1560. aug. 24 utáni kedden) a helyszínről visszatérve Nyitrára, a törvényszék ülése idejében elsőben Párutczay Mátyás szolgabíró és Salgay István a következőket jelentették: midőn ők Szt.-Lőrinc napja utáni pénteken (aug. 6 utáni péntek) Pogrányi János és néhai Kürthy Pál gyermekei István és Anna úrhölgy kérelmével „Majerszka” pusztán megjelentek, ott az alább felsorolt tanukat megeskették és őket Kürthy Pál gyilkossága és megölése körülményeiről, legjobb tudomásuk szerint, kikérdezték; ezen tanu vallomásokat papirra írva a szolgabíró és Salgay István a törvényszék elé terjesztették. E tanuk és vallomásaik következők:

1. Nemes Otyaky Márton eskü alatt vallotta: „Hog mykor ew ewőryzte az Mayerzkath, mikor Themethwenhez byrtak, az a hel a hol mongyak, hog Kyurthy Palth megewölthek, Mayerzkahoz valo hathaar, azt ew othalmaztha Themethwenhez”.

2. Providus Kwtherka Fülöp, Sebestyén Balás, Czygel András, Sebestyén János, Halgas János, Szabó Máté, Stewkowych Máté — Lukán tartózkodó Báthory ur jobbágyságot, eskü alatt vallatták: „Hogh a Berket, kyt Mayrzkának

hyhnek, myndenkor Themethwenhez byrthak”.

3. Providus Peregh István, Báthory úrnak Hradeken tartózkodó jobbágyságot hit alatt vallatta: „Hog a hel, az hol az halal eseth, nem thugya howa valo hathar; de az irtas nem negy, keth a wag három esztendeye wagyon”.

4. Providus Hassko Lukács, Hradeken tartózkodó jobbágyságot Báthory úrnak, hit alatt vallja: „Hogh a Berketh myndenkor Themethwenhez byrthak”.

(Folyt. köv.)

Telefon.

„A babona.” Az a forrás, a honnan Nagy Sz. Vazul dolgát merítette, nagyon zavaros. Nem élt ám az a tizedik században, hanem hatszáz évvel azelőtt, és sokkal okosabb ember volt, hogy most Trenosévnármegyében pellengérré állítsák. Üdv!

Csaca és Teplicskára. Rendben van. Csak a szerkesztő távollétében történt meg a félreértés.

P. P. Bpest. A tavaly apr. 21-én küldött előfizetés nem érkezett meg. Utána néztünk sem a tavalyi, sem mint hátrálékos, az előző évi naplóban nincs bevételezve. Ha meg van a vevény, sziveskedjék megrek-lamálni.

Ch. P. Rajec. A könyveket megkaptuk. Üdv. „Sült galamb”. Már elég volt ebből. Második küldeménye újra megsüti a sült galambot, anélkül, hogy valami újat mondana vele.

Elsőrendű asztali szőlő (Chasselas)

téli eltevésre alkalmas.

Kapható:

Huszár István szőlőjében.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Hölgyeknek gallér, keztyű, ruhadisz, szalag, csipke, cérna és fémgomb, nyakkendő, valamint jól berendezett előnyomtatás stb. stb.

Uraknak ing-gallér, selyem-nyakkendő, sétabot, bőr-keztyű, zsebkész, kézelő-gomb, és játékszer-raktárát olcsó árak és pontos kiszolgálás mellett ajánlja

NEUMANN JÓZSEF, NYITRÁN, KALMÁR-UTCA.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ ISZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Értesítés

takarékos háziasszonyoknak !!

Alant jegyzett cég egy új fajta első minőségű email-főzőedénynek az egyedárusítását bírja, amelynek tartósságáért annyira szavatol, hogy minden egyes darabot, legyen az fazék, serpenyő, peccsenyesütő, tejfőző, stb. stb., melynek belső máza a főzésnél lepattog vagy leválik, **díjtanul és minden szó nélkül a bizonyos edényre átcsereéli.**

Kérünk egy próbát tenni! Kérünk egy próbát tenni!

Neumann Jónás fiai
Nyitra, Mária-utca 8. sz.

2-5

Egy jó házból való fiu

tanulónak
felvétetik

Sarlay Ádám fűszerkereskedésében
Nyitra, Mária-utca 2.

Eladó ház!

Piarista-utca 18. szám alatti
ház szabad kézből eladó.

Bővebb értesítés nyerhető a Szerkesztőségben.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900. párisi világiállításon kitüntetve.

2-5

Legfinomabb hegyi ojtvány-csemege-

szőlőt,
francia fajokban, édes és zamatos.

5 kilós kosarakban gondosan csomagolva minden posta-állomásra mérsékelt áron szállítok, valamint üres szőlőkosarak is nálam beszerezhetők.

Pécs Ede szőlőbirtokos és fűszerkereskedő
NYITRÁN.

Eladó ház!

A felső-városi (I-ső ker.) Vazul-uton, a Prépostság allatti **2 és 4-ik, illetve 4/a. számú Szmida féle házak,** három kerttel, gyönyörű kilátással a „Nyitra völgy”-ére, szabad kézből eladók. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába, avagy egyenesen a tulajdonos: Szmida Viktor plebános nevére (Bogács, Borsod megye) intézendők.

FODRÁSZ-ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15. sz. alatt lévő több éve fennálló és jó hírnévnek örvendő, hygienikusan berendezett

F DISZES URI- ÉS NŐI-FODRÁSZ-ÜZLETET

Tóth Vilmos utca 11-ik számú házba (a Főtőzsdével szemben) helyeztem át.

Végzek és raktáron tartok mindennemű e szakmába vágó uri- és női-hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, fru-frukat, egész és fél parókákat, hajfonatokat, minden színben; továbbá női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén tyúkszemvágást jutányos áron.

Veszek vágott és kifésült haját. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok.

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkát legelőcsöbben készítek. Vidéki megrendeléseket pontosan, a beküldött minta szerint, lelkiismeretesen utánvét mellett eszközölök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel **Gombárik István,** borbély, uri- és női-fodrász.

4-10

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Mind hiába a sok hű-hó!

Azért a divatárúkhöz **KNOPF SALAMON** értő közönség csakis Nyitrán. Kalmár-utca 9. szám alatti női és férfi divatárúházában

vásárolhat egyedül a legjutányosabb áráért szép és jó minőségű árukat.

Remek szép női- és férfi ruhaszövetek, kész férfi és gyermek-öltönyök, vásznak, siffonok, ágyneműek, ágyterítők, függönyök, szőnyegek, lótakarók, stb. nagy választékban.

A legújabb divatú női- és gyermek-kabátok a legsolidabb áráért csakis **KNOPF SALAMON** Nyitrán, Kalmár-utca 9-ik szám alatti üzletében kaphatók.

Minden cikkben állandó nagy raktár!!

!! Csakis jó árú !!

Guttman Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

Ajánlja minden idényre
 dúsan felszerelt **kész**

**férfi-, fiu- és
 gyermekruha-
 raktárát**

ahol szigoruan sza-
 bott, de a legjutányo-
 sabb áron szolgáltat ki
 a tisztelt vevőközönség.

Guttman Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

1906. IV. 1. sz.

ÉRTESÍTÉS!

Ezennel közhírré teszem, hogy áruházam harmadik üzletében — mely 1906 augusztus 1-ével kezdődik — **100,000.— korona** forgalom után a **F. M. K. E., a Tulipánkert-Szövetség nyitrai fiókja, a Nyitrai keresztény Munkásegylet, a Nyitrai keresztény Nőegylet, a Nyitrai izraelita Nőegylet, és a Nyitrai Ingentej egyenkint 40—40 korona forgalmi jutalomban** fog — támogatásképpen — részesülni. Minden további 1000 korona forgalom után pedig, újabb 24 korona kerül felosztásra, úgy hogy pld. 125,000 korona forgalom után, nevezett hat intézményt **egyenkint 140—140, vagyis összesen 840 korona évi segélyben** fogom részesíteni.

A forgalom ellenőrzését a hat egyesület egy-egy bizalmi tagja fogja teljesíteni. A XX. század társadalmi, gazdasági és kulturális evolúciója a nemzeteket oly feladatok elé állítja, melyeket csak akkor fog saját léte és nagysága érdekében sikeresen megoldani, ha a szív és lélek nemes sugallataira hallgatva anyagi áldozatkészséggel fog a gyenge és elhanyagolt osztályok felsegítésére, a kulturális és gazdasági örök istápolására szietni.

A ki tehát ily nézőpontról figyeli meg a világ folyását, az keresse fel teljes bizalommal áruházamat, **ahol az eddigi, tehát fel nem emelt, szigoruan szabott, de határozottan olcsó árak** mellett szeresheti be mindennemű szükségletét.

Tisztelettel kérem Nyitra város és a megye nemesen gondolkodó társadalmát, sziveskedjék cégemet minél nagyobb pártfogásban részesíteni, hogy ezáltal közvetve is és fokozódott mértékben legyen az imént nevezett altruisztikus és hazafias intézmények előmozdítója és támogatója.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

Női és uri divat áruház
 Nyitra, Vármegye-u. 16.

6—12

Seeber Vince vaskereskedésében Nyitrán
 egy keresztény fiú
 tanoncnak felvétetik.

||Részletfizetésre|| arany és ezüstről 3 koronától
 felfelé való havi részletfizetés
 ellenében küld mindenkinek a
Órákat Mendi-féle óraszálító ház,
 Bécs, IX./1., Porcellangasse 25.
 úgyszintén Árjegyzékét postabélyeg előre beku-
 ldesével mellet mindenki kaphat.
 ékszerszeműeket

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
 egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
 kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
 kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban

szállit a **„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság**

Budapest, V. Fürdő-utca 8.